

חינוך בדור של גאולה (חינוך לאורה של החנוכה)

אורות ישראל פרק ז', ז'

החינוך, שהרצון האדיר על מה שכנסת ישראל היא בנויה יתגדל על ידו, **מוכרח הוא להיות חינוך מלא אור אלהי בתכלית גבהו**, שיהיה מעולף בחינוך לימודי של תורה, באמונה עמוקה שבה אור ד' גנוז, **המסבב אהבה לקיום המצות, ולחיים שעל פי דרך ד'** המביא אחרית ותקוה לאומית אל הכלל, כמו שמאשר ג"כ את הפרטים.

מדרש רבה קהלת

"ראה את מעשה האלוקים כי מי יוכל לתקן את אשר עיוות" (קהלת ז')
בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, **תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך.**

שמונה קבצים קובץ ב' ש"ח

צלול הוא הרצון של הילד, ועם זה צלולה היא בינתו. כלומר, גרעין הדיעה הטבעית שלו הוא גרעין בריא, שכל ההשפעה הלימודית צריכה להיטפל בשמירת בריאותו, יותר ממה שהיא רגילה להיטפל בהתפתחותו. **כששמים המטרה של שמירת הניקיון של הכשרון הילדותי של אוצר האושר של האדם. בראשית היסוד החינוכי, באה ההתפתחות באופן מבורך. המחשבה האמונית, אור הרעיון של הגודל האלהי, הבירור של יחסנו לאלהים, הוודאות האלהית. התום והיושר במעמקיהם, כל אלה הם סגולות ילדותיות.** שרק הבל פה שאין בו חטא כולל את תמציתם בטהרה, מבלי צורך של ידיעה מפורטת, שאנו קורים לה שלא בצדק: ברורה. **דבר אלהים חיים בפי עוללים ויונקים, יסוד העולם הוא בסיס התרבות, ומכון להצלחת הנשמות וההצלחה החברתית ביותר גדולה.** זהו רז גלוי לישראל, שנתברר הרבה בגלות, שנתחברה בו התורה, ועלה הערך של חובת תינוקות של בית רבן למדרגה למדרגה עליונה. **כשהתחייה הלאומית מתחלת, צריכים לשוב ליסוד חיים זה בכל אומץ קדשו.**

אורות התשובה פרק א'

יותר פנימית היא **התשובה הטבעית הנפשית והרוחנית**. הוא מה שקוראים "מוסר כליות". טבע הנפש האנושית הוא ללכת בדרך ישרה, וכססר מן הדרך, כשנפל בחטא, אם נפשו עדיין לא נשחתה לגמרי הרי החוש הזה של הישרות מדאיב את לבבו והוא מתמוגג מכאב, והוא מזדרז לשוב לתקן את המעוות, עד אשר ירגיש כי נמחה חטאו. חלק זה של התשובה הוא מסובך הרבה מאד, תלוי הוא בתנאים רבים פנימיים וחיצוניים, ויש בו כמה דרכי הטעה, שחובה היא להשמר מהם, אבל מכל מקום הוא אחד היסודות, שתוכן התשובה נשען עליהם.

אורות התחיה ל'

הנני רואה בעיני, אור חיי אליהו עולה, כחו לאלהיו הולך ומתגלה, **הקודש שבטבע פורץ גדריו, הולך הוא בעצמו להתאחד עם הקודש שלמעלה מן הטבע הגס**, עם הקודש הלוחם בטבע. לחמנו בטבע ויצאנו בנצחון, הטבע המגושם עשה אותנו לבעלי מומים, נגע בכף ירכנו, אבל השמש הלא לנו זרחה לרפאותנו מצלעתנו. **היהדות של העבר, ממצרים ועד הנה, מלחמה ארוכה היא נגד הטבע, בצדו הכעור, של טבע האנושי הכללי, אפילו טבע האומה וטבעו של כל יחיד.** לחמנו בטבע כדי לנצחו כדי לרדותו בתוך ביתו, הוא נכנע בפנינו, העולמות הולכים ומתבססים בעצם עומק הטבע תביעה גדולה מתגברת לקדושה ולטהרה, לעדינות נפש ולזכוך החיים, **אליהו בא לבשר שלום ובנשמתה הפנימית של האומה זרם חיים של טבע מתפרץ, והוא הולך ומתקרב אל הקודש.** זכירת יציאת מצרים הולכת ונעשית לזכירת יציאת שעבוד מלכיות ההולכת ומתקמת, והננו כולנו הולכים ומתקרבים אל הטבע והוא מתקרב אלינו, הולך הוא ונכבש לפנינו ודרישותיו הולכות ומתאמות עם דרישותינו האציליות ממקור הקודש. **הרוח הצעיר התובע את ארצו, שפתו, חרותו וכבודו, ספרותו וכחו, רכושו, רגשותיו, נזרמים הם ע"י שטף של טבע, שבתוכיותו מלא הוא אש קודש.**

אורות ישראל פרק ה', ט"ו

עד תור הגאולה העתידה, השפענו על העולם רק לימודי חובות, מוסר וצדק היוצא מדעת אלהים אמת. וחובות אין העולם חפץ לקבל, ואם הוא מקבל נשאר בלב טינא על המעורר הראשי לידיעת החובה, שאינה נותנת להנפש הברברית להתפשט בכל מאוייה. אבל בבא התור של אור העולם להגלות, יוודע לעולם, שדרכי החיים של העונג האמיתי אנחנו משפיעים בעולם, את אושר החיים הנותן לו את ערכו, אשר מבלעדו הוא שלול כל ערך. ועונג ואושר זהו דבר השוה לכל, עכ"פ לחשוך בו, ואת המקור המשפיע אושר ועונג מכבדים ומחבבים, וע"כ יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגויים בכסף איש יהודי.

עין אי"ה שבת פרק שני, פיסקה ר"כ

פליגי בה ר' יהודה ור"מ, חד אמר בעון מזוזה וחד אמר בעון ציצית...
אחד מיסודי הדרכים איך להשריש חיבת התורה קדושתה וכבודה בלב הבנים, הוא שיכירו וידעו שאבי המשפחה הוא מתהלל ומתפאר בשם ד', בתורתו ובמצותיו. ע"כ הנשיאה ברמה, בגלוי לעין כל, את דגל התורה ומצותיה, זה מוכיח את גודל היקר הפנימי שלבבו ירחש להם, ומביא את הבנים להשכיל עד היכן כח קדושת התורה מגיע.
ואין לך דבר המביא את הדורות הבאים להזניח את התורה ומצותיה וכל הקדושה שהורישום אבותיהם, כאותו החזיון שראו בבית הוריהם, שהם מתבוששים עם קיומה של תורה. אע"פ שרואים שעושים בחדרי חדרים את המצות ביראת ד', מ"מ חסרון היקר הגלוי מביא רפיון טבעי, שסופו לצאת אל הפועל בקלקול יסודי. והקלקול היסודי הזה עלול לקעקע את הכל, ולהעמיד בנים משחיתים בכל צד, עד שרבים מהם יהיו נחרצים לכליון, כדי שלא להגביר את יסוד ההרס יותר מאשר תוכל האומה שאת...
והיסוד הוא שלא יהיו פתחי הבית של איש הישראלי עשויים כמחתרת, שיוכל רק בדרך הסתר וגניבה לבא בהם אור ד' וקדושת קיום תורתו ושמירת בריתו, כ"א בגלוי ואהבת אמת המביאה להתהלל בשם קדשו, ואז הבנים ילכו בדרך הקודש להיות דוגלים בשם ד', וחפצי תורתו ושמירת חוקיו לשם ולתהילה כל הימים.